

مراسم محرم امسال در افغانستان و عزاداری سید و سالار شهیدان حضرت اباعبدالله‌الحسین (ع) با تمام محدودیت‌ها، حساسیت‌هاو حواشی آن در امنیت کامل و با نظم و هماهنگی لازم میان مسئولان و نیروهای امنیتی و امر به معروف و نهی از منکر طالبان، علما و شخصیت‌های شیعه و همچنین مسئولان هیئت‌های عزاداری در بیش از ۷۰ هزار مسجد و «تکیه‌خانه» (حسینیه) برگزار شد.

■ ■ ■

حواشی برگزاری عزاداری شیعیان در دهه اول ماه محرم در افغانستان، بیشتر به خاطر اعمال برخی محدودیت‌ها یا هدف تأمین امنیت از سوی نیروهای طالبان و همچنین بر خورد با برخی مظاهر عزاداری که طالبان آن را «بدعت» نامیدند و البته در برخی موارد مورد نگرهوش علمای برجسته شیعه نیز است، با مداخله رسانه‌های معاند از جمله بی‌بی‌سی و اینترنشنال به وجود آمد. این محدودیت‌ها به بهانه خوبی در دست رسانه‌های معاند خارجی تبدیل شد تا با تحریک احساسات مردمی، در روند برگزاری مراسم‌های عزاداری اخلال ایجاد کنند، البته در این بین نیروهای پایین‌تر تبه طالبان نیز با انجام برخی حرکت‌های توهین آمیز مشکوک تلاش کردند احساسات مردم را به خصوص در هرات، کابل و غزنی تحریک کنند و زمینه‌ساز تقابل آنها با نیروهای امنیتی و حکومت سرپرست طالبان کنند، اما با هوشیاری علما، مسئولان هیئت‌های عزاداری و مردم، عملاً این موضوع راه به جایی نبرد. شهر هرات حداقل در سه مورد شاهد پایین کشیدن و بی‌احترامی به پرچم‌های عزاداری امام حسین (ع) عمدتاً در محله «حاجی عباس» شهرک جبرئیل و بازداشت عزاداران بود که به گفته رئیس شورای علمای شیعه هرات، مشکوک بود. بعد از آن، نیروهای طالبان در جاده «دشت برچی» در منطقه شیعه‌نشین غرب کابل، شبانه اقدام به جمع‌آوری پرچم‌های عزاداری و سقاخانه‌ها کردند که بعداً مسئولان محلی امنیتی اعلام کردند این اقدام در هماهنگی با علما و شخصیت‌های شیعه بوده است، اما شورای عالی تنظیم امور دینی در کابل اعلام کرد این اقدامات کار افراد پایین‌تر تبه طالبان بوده است و برای رفع این محدودیت‌ها مذاکرات با مقامات حکومتی انجام شد.

■ **توافق پنهانی برای اعمال محدودیت**

اما به دنبال این برخوردها، این مسئله مطرح شد که چه توافق پنهانی بین طالبان، علما و شخصیت‌های شیعه صورت گرفته است که نیروهای امنیتی و امر به معروف طالبان با توسل به آن، دست به اعمال برخی محدودیت‌ها زده‌اند؟ یا مطرح شدن این سؤال، تصاویر این توافقتنامه یا دستورالعمل پنهانی با امضای مقام‌های طالبان و همچنین برخی علما و شخصیت‌های شیعه افشا شد که حاوی نکات جالب و قابل توجهی است، البته این انتقاد نیز به دنبال افشای این توافقتنامه مطرح شد که شخصیت‌های شیعه‌ای که آن را افشا کرده‌اند، نماینده واقعی این مردم نیستند، در کابل، در بخش‌هایی که بیشتر ساکنان آن سنی مذهب هستند، شیعیان تنها در روزهای هفتم تا ۱۰ محرم حق عزاداری و برگزاری مراسم پشت در‌های بسته را دارند و در روزهای دیگر اجازه برگزاری مراسم در این تکیه‌خانه‌ها نیست.

– این تکیه‌ها تنها در تکیه‌خانه‌هایی (حسینیه) که طالبان آن را مختص و تأیید کرده‌اند، برگزار می‌شود و فهرست نوحه‌خوانان نیز باید تعیین و از سوی طالبان تأیید شده باشد.

– شیعیان در بخش‌های بیشتر سنی‌نشین کابل حق ندارند

به صورت دسته‌جمعی به تکیه‌خانه‌ها بروند و پس از ورود به

تکیه‌خانه باید راه را ببندند و مراسم را پشت در‌های بسته

برگزار کنند. در مراسم، نوحه و دیگر موارد صوتی (بیرون از حسینیه) پخش نشود، زیرا صدای بلند آن باعث آزار و اذیت دیگر شهروندان می‌شود.

– دروازه‌ها (برای ورودی مراسم عزاداری) نزدیک به تکیه‌خانه‌ها برپا شود و در خیابان‌ها برپا نشود. پرچم‌ها تنها در بخش‌هایی نصب شود که به تکیه‌خانه‌ها نزدیک باشد.

– در پرچم‌ها و پوسترها، نوشتن شعارهای سیاسی، الفاظ نامناسب، تصویرها و اصطلاحات کشورهای دیگر ممنوع است.

– محل پخش شربت (سقاخانه‌ها) باید درون تکیه‌خانه‌ها باشد.

– شهروندان اهل تسنن به مراسم (عزاداری) نباید دعوت شوند.

– اسبینه‌زنی و خون ریختن) با هدف عزاداری ممنوع است. اهل‌اشیع اجازه ندارند خودسرانه با رسانه‌ها مصاحبه کنند.

در یک نگاه کلی، می‌توان به این نتیجه رسید که این موارد عمدتاً با دو هدف مطرح شده است؛ یکی تأمین امنیت و

چشم‌انداز ذبیح‌الله کابلی

«محرم» افغانستانی زیر ذره‌بین اعوجاج طالبانی

«طالبان» دنبال تأمین امنیت است یا یک‌دست‌سازی باورها؟!

دیگری تنظیم یا به عبارت بهتر، مظاهر و طواهر عزاداری شیعیان افغانستان مطابق خواست و نظر طالبان.

۱- **تأمین امنیت**

عمده‌ترین و اصلی‌ترین دلیل محدودیت‌هایی که طالبان عملاً در دو سال گذشته برای عزاداری شیعیان اعمال کرده، تأمین امنیت آنها بوده است. این در حالی است که طالبان در طول حدود سه سال گذشته دستاوردهای چشمگیری در راستای مبارزه با هسته‌های فکری و سازمانی داعش و نیروهای عملیاتی آنها در سراسر افغانستان داشته و امروز خوشبختانه حملات داعش علیه شیعیان افغانستان عملاً به صفر نزدیک شده است، به همین خاطر، داعش زخم‌خورده طالبان و دشمن‌خونی شیعیان، به دنبال پیداکردن کوچک‌ترین فضای خودنمایی و حملات تروریستی است تا هم امنیت طالبان را زیر سؤال ببرد و هم در بین شیعیان تمام خون به راه بیندازد، البته طالبان در دو سال گذشته با کاهش تعداد مساجد و حسینیه‌ها در ماه محرم و حذف مراکز آسیب‌پذیر و کم‌جمعیت، تمام تمرکز خود را بر تأمین امنیت مساجد و حسینیه‌های بزرگ‌تر و پرجمعیت‌تر معطوف کرده است. در این زمینه، همکاری مردم نیز با نیروهای امنیتی طالبان نزدیک و بی‌مانند بوده است. در

نتیجه، مراسم‌های عزاداری ماه محرم در دو سال گذشته در فضایی امن برگزار شده و این نتیجه و دستاورد، مقدم بر هر حاشیه و محدودیت دیگری بوده، این در حالی است که نیروهای امنیتی طالبان در روزهای آغازین ماه محرم امسال، هسته عملیاتی داعش را در کابل کشف و نابود کردند که برنامه داشت مراسم عزاداری شیعیان در روز عاشورا را به خاک و خون بکشد. بر اساس اطلاعات منتشرشده، حتی این هسته اهدافی را در برخی کشورهای منطقه دنبال می‌کرده است.

۲- **تنظیم/تغییر مظاهر و طواهر عزاداری شیعیان**
اما نکته مهم و تأمل برانگیز دیگر بر خورد طالبان با شیعیان در ماه محرم، مشکل آنها با مظاهر و طواهر عزاداری شیعیان و دیگر برنامه‌ها، آداب و رسوم آنها، چه در ماه محرم و چه در ماه‌های دیگر است که طالبان بسیار صریح و آشکار، این مظاهر را با اشاره غیرمستقیم به جمهوری اسلامی ایران، خارجی، غیربومی و وارداتی می‌دانند و تأکید دارد که هیچ نشانه‌ای از این به اصطلاح نموده‌های خارجی در عزاداری شیعیان و دیگر آداب و رسوم آنها باقی نماند و از جامعه شیعه حذف شود.

هر چند بسیاری از علمای شیعه در مورد برخی مظاهر

د د

با وجود تفاوت‌های جغرافیایی، اقلیمی، ملیتی و قومی بین شیعیان در کشورهای مختلف، اما آنها پیرامون باورها و اعتقادات مذهبی شان، فراتر از «مشرکات» دارای ویژگی‌های «یگانه» هستند و طالبان با روایت و قرائت‌های خود، نمی‌توانند در این زمینه تغییر ایجاد کند

عزاداری که با خونریزی و وهن در دین همراه است، مثل زنجیرزنی و تیغ‌زنی مخلفند و در افغانستان نیز علما همواره بان مخالفت کرده‌اند، اما تأکید صریح طالبان بر وجود برخی «بدعت‌ها» در عزاداری شیعیان افغانستان و نشان‌دادن حساسیت بیش از حد در این مورد، فراتر از یکی‌و‌مورد زنجیرزنی و تیغ‌زنی را دربرمی‌گیرد و این مسئله موجب

نگرانی نخبگان جامعه شیعه و مردم شده است. این موضوع بر کسی پوشیده نیست که به دلیل ارتباط نزدیک شیعیان جهان، به خصوص شیعیان افغانستان و ایران، مهاجرت‌ها و رفت‌وآمدهای آنها، برخی نموده‌ها و آداب و رسوم به یکدیگر منتقل شده، اما «خارجی» و «بدعت» خطاب‌کردن این شهیدان و اهل بیت(ع) و باران باوفایش انجام می‌شود، نوعی بی‌حرمتی به شیعیان به حساب می‌آید.

به تعبیر دیگر، با وجود تفاوت‌های جغرافیایی، اقلیمی، ملیتی و قومی بین شیعیان در کشورهای مختلف، اما آنها پیرامون باورها و اعتقادات مذهبی‌شان، فراتر از «مشرکات» دارای ویژگی‌های «یگانه» هستند و طالبان با روایت و قرائت‌های خود، نمی‌توانند در این زمینه تغییر ایجاد کنند، متأسفانه این نوع حساسیت‌های بیش از حد طالبان را در طول حدود سه سال گذشته در مورد زبان و ادبیات فارسی بین افغانستان و ایران شاهد بوده‌ایم، در حالی که این حساسیت مثلاً بین پشتون‌های افغانستان و پاکستان وجود نداشته است.

موضوع مهم و قابل تأمل دیگر، جدای از مسئله مهم تأمین امنیت و خنثی کردن تهدیدهای احتمالی، چنین به نظر می‌رسد که طالبان برعکس تاریخ افغانستان که شیعه و سنی در غم و خوشی در کنار هم بوده و در مراسم‌های یکدیگر، به خصوص در عزاداری‌های ماه محرم شرکت می‌کردند، تلاش دارد شیعیان را در همان فضای جغرافیایی خود در استان‌ها، شهرستان‌ها، شهرها و محلات محدود و محصور دند، در حالی که نه نصب دروازه‌های سپاه‌یوش، پرچم‌های کوچک و بزرگ در سطح شهر و روستا و نه سقاخانه‌ها مانع و مشکل امنیتی به حساب می‌آیند و نه صدای بلندگوها موجب آزار و اذیت دیگران می‌شود! هرچند بر اساس رهنمودهای شوراهای علمی شیعه و مسئولان هیئت‌های مذهبی، عزاداران شیعه در طول سال‌های گذشته به صورت جدی مراقب بوده‌اند که عزاداری‌های ماه محرم شب‌ها تا دیر هنگام ادامه پیدا نکند و با پخش صدای عزاداری در شب موجب آزار سایرین نشوند، اما هیچ وقت شاهد شکایت مردم به خصوص برادران اهل سنت در مورد صدای بلندگوها و عزاداری‌ها در افغانستان نبوده‌ایم. متأسفانه طالبان در طول حدود سه سال گذشته، با روایت و قرائت منحصر به فردی که داشته و دارد، به دنبال رسیدن به قدرت و حاکمیت تلاش کرده است هر موضوع و مسئله‌ای را مورد بازنگری ایدئولوژیک قرار دهد و آن را مطابق خواست خود تغییر دهد؛از وضعیت سیستم آموزشی در مکاتب و مدارس گرفته تا دانشگاه‌ها، پوشش و حجاب، اشتغال، باورهای ملی، قومی و مذهبی، مناسبت‌های تاریخی و ملی، زبان و ادبیات فارسی و این رویکرد فرهنگی، اجتماعی و مذهبی طالبان موجب ناراضیانی روزافزون مردم و حالا شیعیان در ماه محرم و عزاداری امام حسین(ع) شده است، اما با مقاومت‌های مردمی که تاکنون وجود داشته و در حال افزایش است، قطعاً طالبان در این هدف خود موفق نخواهد شد.

در یک جمع‌بندی باید گفت که جمهوری اسلامی ایران با تساهل و تسامحی که در این کشور بین اقشار مختلف جامعه، از شیعه و سنی تا فارسی‌زبان، ترک، بلوچ و همچنین اقلیت‌های دینی وجود دارد و از سوی دیگر، در کنار حاکمیت مردم‌محبت دینی- مذهبی، مردم حق رأی و تعیین سرنوشت خویش را دارند، نه تنها رقیب و دشمنی برای افغانستان و نظام اسلامی در این کشور نیست، بلکه الگوی خوبی برای یک حاکمیت اسلامی مردم‌سالار و محبوب است.

یکی از اقدامات نمایان برای تحت فشار قرار دادن و منزوی ساختن رژیم صهیونیستی که در ماه‌های اخیر با تداوم جنگ خونبار غزه تشدید شده، گسترش جنبش تحریم رژیم صهیونیستی در سطح جهانی است.

■ ■ ■

روزنامه امریکایی وال استریت ژورنال در ۲۰ تیرماه در گزارشی نوشت: جنبش تحریم اسرائیل در پی تداوم جنگ رژیم‌صهیونیستی علیه باریکه غزه ضمن گسترش روزافزون، شاهد پیوستن اقشار مختلف جوامع غربی به ویژه دانشگاه‌ها به این جنبش است. این رسانه امریکایی نوشت: «مانی حمایت‌ها از کارزار حامیان فلسطین در راستای تحریم جهانی علیه اسرائیل محدود بود اما در ماه‌های بعد از شروع جنگ غزه سطح حمایت از منزوی‌سازی اسرائیل افزایش گسترش یافته است.»

وال استریت ژورنال با اشاره به اینکه جهش در گسترش این جنبش فلسطین ضربه‌زن به اوصاف، حرفه‌ها و اقتصاد در فلسطین اشغالی را بیش از پیش پیدا کرده است، تأکید می‌کند که با تداوم موج تظاهرات حامیان فلسطین در دانشگاه‌های کشورهای غربی و نقاط دیگر جهان، اکنون بخش دانشگاهی و علمی در این رژیم نیز دارد در ناشی از تحریم‌ها را احساس می‌کند. به نوشته این روزنامه، اسرائیلی‌ها اکنون مشاهده می‌کنند که دیگر خیلی از دانشگاه‌های اروپایی از آنها استقبال نمی‌کنند و دیگر نمی‌توانند در پروژه‌های همکاری علمی مشارکت داشته باشند. این وضعیت مشارکت آنها در نهادهای فرهنگی و نمایندگان نظامی را هر چه بیشتر به یک تلبو تبدیل می‌کند.

پس از آغاز جنگ غزه در پی عملیات طوفان الاقصی در هفتم اکتبر ۲۰۲۳ و جنایت بی‌سابقه رژیم‌صهیونیستی علیه مردم مظلوم غزه به خصوص نسل‌کشی و استفاده از سلاح گرسنگی و ایجاد قحطی در این منطقه، مردم بسیاری از کشورهای به شدت علیه این رژیم موضع گرفته و با برپایی تظاهرات و گردهمایی‌ها و این تحصن‌ها به ویژه در کشورهای غربی خواهان پایان تجاوز اسرائیل و امدادرسانی به مردم غزه شده‌اند. این اعتراضات به سطح نهادهای علمی مانند دانشگاه‌ها نیز گسترش پیدا کرده و اکنون در راستای افزایش فشارها و انزوای رژیم‌صهیونیستی، جنبش تحریم این رژیم در سطح جهانی ابعاد بی‌سابقه‌ای پیدا کرده، ضمن اینکه فشارهای حقوقی علیه اسرائیل به نحو بی‌سابقه‌ای افزایش یافته است. «ران شامیر بورر» رئیس سابق واحد حقوق بین‌الملل در ارتش رژیم‌صهیونیستی می‌گوید: «بعادابتکار عمل‌های حقوقی و سیاسی جدید علیه اسرائیل بی‌سابقه هستند. اینها شامل اقداماتی علیه اسرائیل و سرانش در دادگاه‌های عالی سازمان ملل از جمله دیوان بین‌المللی کیفری می‌شوند.»

■ **درخواست سازمان ملل**

پیش از این سازمان ملل خواهان تشدید تحریم اسرائیل با هدف تحت فشار قرار دادن آن برای پایان دادن به جنگ غزه شده بود. «میشائیل فخری» گزارشگر ویژه سازمان ملل در امور حق غذا در اواسط ژوئن ۲۰۲۳ گفت: آنچه اکنون به آن نیاز داریم، اعمال تحریم‌های اقتصادی و سیاسی اسرائیل است.

روپرتد دکتر سیدرضا میرطاهر

انزوای تاریخی اسرائیل

جنبش «بی‌دی‌اس» یا بایکوت، عدم‌سرمایه‌گذاری و تحریم، بعد از جنگ غزه به اوج تاریخی رسیده است

اتحادیه اروپا تاکنون اقداماتی را در زمینه تحریم رژیم‌صهیونیستی اتخاذ کرده است.

■ **تحریم‌های رژیم‌صهیونیستی در غرب**
باید به این امر توجه داشت که مسئله تحریم رژیم‌صهیونیستی در کشورهای غربی به خصوص در اروپا و امریکا دارای پیشینه است. کمیسرین اروپا در نوامبر ۲۰۱۵ دستورالعملی را به تصویب رساند که همه کشورهای عضو اتحادیه اروپا را موظف کرده است مبدأ صحت محصولات تولیدشده در کرانه باختری رود اردن، شرق بیت‌المقدس و بلندی‌های جولان را روی کالاقید کنند، این محصولات اجازه استفاده از عنوان «ساخت اسرائیل» را ندارند. این مقررات موسوم به «قررات برچسب‌گذاری مبدأ کالاها»ی تولیدشده در سرزمین‌هایی که از ژوئن ۱۹۶۷ تا سوی اسرائیل اشغال شده‌اند، بر پی طرح پیشنهادی وزیران خارجه اتحادیه اروپا در سال ۲۰۱۲ وضع شده است.

در واقع دامنه سیاست‌های اشغال‌گرانه رژیم‌صهیونیستی به ویژه دامنه شهرک‌سازی باعث شده است حتی متحدان سنتنی این رژیم نیز تحریم‌هایی را علیه آن اعمال کنند. این اقدام اروپا برای اسرائیل بسیار گران تمام شد، زیرا صهیونیست‌ها همواره انتظار داشتند همه اقدامات

به نوشته وال استریت ژورنال، از آغاز حملات رژیم‌صهیونیستی به غزه پس از عملیات طوفان الاقصی در هفتم اکتبر، عرصه برای جنبش حامیان تحریم این رژیم دستخوش تغییری بزرگ شده است. در نتیجه این عملیات و جنگ غزه که متعاقب آن به راه افتاد، برخی از اهداف بلندمدت جنبش تحریم اسرائیل و سازمان‌های حامی فلسطین محقق شده‌اند.

■ **جنبش «بی‌دی‌اس»**

جنبش «بایکوت، عدم‌سرمایه‌گذاری و تحریم اسرائیل» («بی‌دی‌اس») کمپینی بین‌المللی برای فشار بر رژیم‌صهیونیستی به دلیل اشغال اراضی فلسطینی و شهرک‌سازی در این اراضی است. این جنبش که در سال ۲۰۰۵ با حمایت ۱۷۱ فلسطینی ایجاد شد، تاکنون توانسته است همراهان زیادی را در سراسر جهان از جمله در اروپا و امریکا به دست آورد. سیاست‌های توسعه‌طلبانه و دامنه شهرک‌سازی اسرائیل در سرزمین فلسطینیان سبب شده است احساسات ضداسرائیلی در جامعه بین‌الملل روند فراینده‌ای به خود بگیرد. در عین حال در شبکه‌های اجتماعی و نیز کمپین‌های بسیار فشارهای جهانی علیه اسرائیل در حال افزایش است. در این چارچوب